

Asia: VN/1230/2026

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Perheenyhdistämisen odotusaikaa koskeva ehdotus

Kannatamme ehdotusta.

Ulkomaalaislain ja tutkija- ja opiskelijalain soveltamista koskeva ehdotus

Hämeen ammattikorkeakoulu kannattaa ehdotusta, jonka mukaan opiskelijoiden perheenjäsenille asetetaan yhden vuoden odotusaika ennen oleskelulupahakemuksen jättämistä. Odotusajan voidaan katsoa antavan opiskelijalle realistisen kuvan siitä, millaisia vaatimuksia perhe-elämä Suomessa asettaa.

Sen sijaan katsomme, että vuoden odotusajan jälkeen perheenjäsenten oleskelulupahakemusten käsittely ulkomaalaislain enimmäiskäsittelyaikojen mukaisesti olisi kohtuutonta. HAMK:n opiskelijayhteisössä on opiskelijoita, jotka ovat odottaneet päätöstä perheen yhdistämisestä pitkään ja nämä tilanteet vaikuttavat suoraan opiskelijan kykyyn opiskella ja edistää opintojaan.

Lisäksi esimerkiksi ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon tavoiteaika on 1,5–2 vuotta, jolloin pitkä erilläänolo kattaisi merkittävän osan koko opintojen kestosta. YAMK-opiskelijat ovat tyypillisesti jo työelämässä olevia ja usein perheellisiä. Mikäli perhe ei voi tulla Suomeen kohtuullisessa ajassa, se heikentää opiskelijan mahdollisuuksia integroitua suomalaiseen yhteiskuntaan ja työelämään sekä vähentää todennäköisyyttä jäädä Suomeen opintojen jälkeen.

Lisäksi korostamme, että opiskelijoita tulee kohdella yhdenvertaisesti käsittelyaikojen osalta riippumatta heidän lähtömaastaan. Lupapalveluiden saatavuus on varmistettava riittävällä resursoinnilla siten, että käsittelyajat pysyvät kohtuullisina kaikille hakijoille.

Kielitaitoedellytystä koskeva ehdotus

Kannatamme ehdotusta siitä, että riittävä kielitaito säädetään luvan myöntämisen edellytyksenä, mikä antaisi Maahanmuuttovirastolle, edustustolle ja Rajavartiolaitokselle paremmat edellytykset puuttua maahantulosäännösten kiertämisen tilanteisiin. Korostamme, että korkeakoulut määrittelevät omat valintaperusteensa ja kielitaitovaatimuksensa. Korkeakoulun oman toiminnan kannalta on keskeistä varmistaa, että valitut opiskelijat pystyvät suorittamaan opintonsa tavoitteiden mukaisesti.

Toimeentuloedellytystä koskevaa asetuksenantovaltuutussäännöstä ja sen perusteella säädettävää valtioneuvoston asetusta koskeva ehdotus

Kannatamme ehdotusta.

Muuta lausuttavaa esityksestä

Kannatamme ehdotusta, jonka mukaan oleskeluluvan myöntämisen edellytyksenä on selvitys opiskelijan käytettävissä olevista varoista myös lukuvuosimaksujen osalta (7 §). Pidämme tärkeänä, että opiskelijan taloudellinen tilanne on realistisesti arvioitavissa ja että maksukyky tukee opintojen sujuvaa etenemistä.

Esityksessä ei kuitenkaan kuvata riittävän selkeästi, miten varojen riittävyyttä ja erillisyyttä käytännössä arvioidaan ja valvotaan; esityksessä annetaan vain esimerkki siitä, miten ensimmäisen vuoden suoritettuja lukuvuosimaksuja voi todentaa. Epäselväksi jää esimerkiksi, millaista selvitystä pidetään riittävänä ja miten arvioinnin yhdenmukaisuus varmistetaan eri hakijoiden välillä. Tämän osalta sääntelyä ja ohjeistusta tulisi täsmentää, jotta menettely on ennakoitavaa, läpinäkyvää ja yhdenvertaisesti toteutuvaa.

Mikäli joitakin osia ehdotetusta lakimuutoksesta ryhdytään soveltamaan aikaisemmin kuin loppuvuodesta 2027, on korkeakouluille välttämätöntä saada tieto ja tarkempi ohjeistus muutoksen sisällöstä sekä sen käytännön soveltamisesta mahdollisimman aikaisessa vaiheessa: syksyllä 2027 alkaviin koulutuksiin liittyvät joustavat haut käynnistyvät jo alkusyksystä 2026. Riittävä ennakointi varmistaa, että korkeakoulut voivat huomioida muutokset hakuprosesseissaan ja viestinnässään hakijoille asianmukaisesti. (viite: ”Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan alkuvuodesta 2027. Osaa ehdotettavaa sääntelyä alettaisiin kuitenkin soveltaa myöhemmin loppuvuodesta 2027 alkaen.”)

